

En solig förmiddag i juli 2011 tog vi, Gunvor och Jan-Erik Johansson med oss Stina Johansson till hennes föräldrahem i Pukabergsmåla utanför Alsjöholm. Hon skulle berätta för oss hur det var på den tiden då hon växte upp. Det var tre gårdar som låg rätt tätt intill varandra.

Gunvor har skrivit ut och redigerat berättelsen och Jan-Erik har fotograferat.

Bilden ovan är hämtad från en tavla som Stig Johnsson målat. Tavlan visar de tre gårdarna Pukabergsmåla 1:2, 1:3 och 1:4 som Stig minns dem. Tavlan är dokumenterad som OH1088 i Oskars Hembygdsförening. Alla tre gårdarna i byn Pukabergsmåla var på den tiden ungefär lika stora, 50 har.

Minnen från Pukabergsmåla

Vi är framme vid Pukabergsmåla 1:2 som Rudolf och Ellen Arvin ägde 1923.

Stina berättar. De bodde här när jag växte upp. Det stora huset som har rasat var mörkt i färgen om jag inte minns fel. Det lilla huset var då en drängstuga. I drängstugan bodde en som hette Karl Amandus med sin syster Edla Gustavsson. Jag kommer ihåg när Edla dog, då kom Karl Amandus och grät och ville att mor skulle gå med honom. De skulle göra Edla i ordning. Man gjorde ju så på den tiden när någon dog. Karl Amandus flyttade till Björnasjö och byggde hus där.

Vi går in i det höga gräset. – Det har funnits en stor ladugård som är riven nu. Det var en stor djup brunn här som nu är väl igenfylld. Den var ett par meter i omkrets. Man vågade nästan inte gå där men vi var och tittade ändå på den ibland. Man hade så stora brunnar förr.

Där gick ingången till det stora huset. Se bilden ovan från Stig Johnssons tavla!

Minnen från Pukabergsmåla

Det vita huset var drängstuga. Karl Johansson (omskrivet i boken "Mitt Oskar" av Carl Areskog) bodde där när de övertog gården, det brukar Ingvar Arvin prata om. Ingvar var son i huset. Hade man jobbat på gården så länge så fick man bo kvar som undantagsman. Karl Johansson bodde kvar där så länge som han levde.

Rudolf och Ellen Arvin hade ett tiotal vägarbetare inneboende ett tag. De hade våningssängar som de sov i och så hade de en särskild kocka som lagade mat. Det var ett stort kök och två rum. Kockan kunde ha ett litet rum hon också. Det var rättså rymligt. Det finns ju en övervåning men förr i tiden var den aldrig inredd. Huset är bevarat så bra.

Rudolf hade fabrik här och tillverkade bland annat skidor och trädgårdsmöbler som han sålde. Han var uppfinningsrik. Men han hade inte telefon indragen utan hänvisade till vår, så vi fick springa med många telefonbud eftersom vi hade telefon. Det var i början på 1930-talet. Det var en väg här som man sprang på hem till vår. Däremot hade han elektrisk belysning och det hade inte vi. Han hade alltid ytterlampan tänd på kvällen och den syntes från vår kökstrappa. Så det var han före med. Vi drog nog inte in elektricitet förrän i början av 1940-talet. Då hade jag ju inte behövt gå och lysa far med fotogenlykta då tyskarna var inne i Norge. Skott hördes nerifrån Karlskrona, det hördes ju så väl hem. Det är tyskarna som skjuter sa far. Men det var det väl inte utan det var nog övning. Man satte ju upp mörklägningspapper för fönstren för att man inte skulle se att fotogenlampor var tända. Min bror Herbert blev inkallad 9 april 1940 och min mor dog 10 april, dagen efter alltså. Han kunde inte vara med på begravningen eftersom de var förlagda nere i Skåne.

Minnen från Pukabergsmåla

Bil hade Rudolf och så rökte han pipa. De for på bio i sin gamla bil ibland på kvällarna. Och han for till Knappsmåla till sin bror som han hade där. Med sig hade han ibland ett får som skulle betäckas. Det var ju inte så vanligt med bil på den tiden. Den bilen var utnyttjad.

Sönerna var ute och snärjde gäddor i kanalen. Det fanns ju gott om fisk så de livnärde sig också på fisk och de var i skogen och plockade kantareller och annan svamp som de sålde. De var företagsamma. Det var en trevlig familj och vi var där mycket när vi var små. Mamma Ellen kunde prata med ungdomar och man hade mycket fester och roligt i det huset.

En dräng fanns, men man hade ingen piga, utan Ellen skötte hushållet. Det var ju så på den tiden. De hade massor av fruktträd i trädgården. Det har även funnits en linbasta.

Rudolf och Ellen flyttade ut till Nybro 1945 och bodde först på Långgatan i en lägenhet. De hade sitt piano med sig kommer jag ihåg. Rudolf hade ett litet hus på Storgatan nära järnvägsbommarna som han hade som en liten affär där han sålde skrot och handlade med lump.

Ellens föräldrar var Mandus Johansson och Mia. Det var kanske lite "finare" familj, de var pengastarka annars var de som vanliga människor. Mandus hade varit i Amerika så han var lite rikare. Morfar Mandus bekostade Runes realskoleexamen. Rune var Ellen och Rudolfs yngste son. Det var ju inte så vanligt att de på landet gick i realskolan på den tiden. Ellen var släkt med Gustav Wiséns första hustru. Hon var från Björnasjö.

Minnen från Pukabergsmåla

Rudolf och Ellen Arvin ägde gården till 1945. Då köpte John Andersson gården. 1975 köpte bröderna Josefsson gården, på skogskartor står det Björnasjö numera. Det gränsar in till Grangölsmåla, Duvmålen och mot Mats Gunnarssons på ett ställe. Det är stor skillnad mot vad det var förut.

Med på tavlan finns ett hus där det står Lena (Helena) och Fina (Josefina) Berggrens stuga. Det var två systrar, en av dem hade en son som hette Karl Berggren. Han flyttade sedan till Besagöl. Målargölen låg på Pukabergsmålas ägor så vi kunde springa dit och ställa oss och meta. Fåren gick i hagarna på den tiden och det var så fina gångstigar upptrampade. Rättså det var en bergslänt så gick fåren sin runda. Vi kallade Gårdsgölen för Pukaberggölen.

Nu fortsätter vi mot Pukabergsmåla 1:3 som ligger lite snett bakom Arvins. Ägare till gården var Per Gustavson och Anna. Per och Anna fick Hilda, Viktoria och Axel. Hilda är min mamma, säger Stina. Per Gustavson fick barnen Gustav och Elsa med Elemina i sitt tredje äktenskap.

Hilda och Gottfrid Johnsson övertog gården 1924 från Hildas föräldrar. Hilda och Gottfrid fick 12 barn varav jag är ett av dem. Mina syskon hette Annie, Gustav, Greta, Lage, Helge, Sture, Lilly, Herbert, Lissy, Stig och Britta. Stig var konstnären som bland annat målat alla de fina tavlorna där han berättar om de som bott i området. Dessa finns dokumenterade som OH1084–OH1090 i Oskars Hembygdsförening.

Herbert och Eivor Johnsson övertog gården 1942. De fick barnen Weine, Lilian, Ann-Christin och Anita.

Weine och Berit Johnsson övertog gården 1990. De hade då barnen Linda, Malin och Daniel.

Daniel Johnsson övertog gården 2001.

Minnen från Pukabergsmåla

Här finns byggnaderna kvar förutom en byggnad. Den som stod här på tvären (se OH1088) det var en vedbod. I den kunde man ha en gris sommartid. Det var cementat golv. Och den här ängen framför vedboden kallade vi för Sunnet. Vet inte vad det berodde på. Kanske var det för att det alltid var blött på ena sidan.

Lage Johnsson och Verner Franzén lägger spåntak på vedboden i

Pukabergsmåla 1935.

Kort taget 2011. Där bilen står bodde mormor och morfar, det var deras undantagsstuga. Man var aldrig rädd förr att det skulle komma någon som ville illa. Men sedan morfar dött och mormor blivit ensam så var mormor kanske lite rädd. Det var två dörrar här på framsidan. På insidan av dörren fanns en bom av trä och två hakar, en på varje sida. – Nu måste jag lägga på bommen ifall det kommer några bovar, sa mormor. Den la hon dit varje kväll men det var ju samma sak som att låsa. Det är samma stuga på nästa kort.

Följande text finns på kortets baksida: *Samling vid stugan en söndag 1925: Stig, mormor Vilhelmina, morfar Per, Greta, Herbert, Helge, Lage som äter på ett äpple, Sture, far Gottfrid, Lilly, mor Hilda, Lizzie och jag (Stina).*

Minnen från Pukabergsmåla

Stugan var en undantagsstuga dit den äldre ägaren till gården flyttade in när gården såldes eller överläts, i detta fall till dottern Hilda. I denna överlåtelse ingick:

- 1 liter mjölk dagligen
- 1 skäppa potatis som varje år sattes på åker tillhörig gården
- Ved till husbehov, som skulle räcka över vintern

I stugan fanns ett större och ett mindre rum och ett kök med inmurad järnspis och skafferier. Förstuga på både stugans fram- och baksida. Trappa med dörr till vindsvåningen som var oinredd.

Här har jag sprungit som barn. Här var en allé med aspar - det kunde varit ekar. Där fanns ett bålgetingbo, vi stannade och retade getingarna och så sprang vi. Och där nere fanns en vattenbrunn och därifrån gick en ledning till ladugården. Den byggde min far Gottfrid och min bror Lage så de hade vatten till korna, vet jag. Det var ju mormor och morfar som hade gården innan oss. När vi övertagit gården bodde de i lilla huset till höger. Vi gick till dem med mjölk, en liter mjölk om dagen och så skulle de ha visst med ved och det var fem famnar ved så de kunde klara sig för vintern. Det var ett rum som var rättså stort på den högra sidan framifrån och ett mindre rum på andra sidan och ett kök. I köket hade mormor vävstolen stående vintertid. Och på sommartid hade hon den ute i vedboden. Hon satt alltid och vävde. Hon vävde lakan på beställning. De var nog av bomull. Hon odlade lin också. Man fick slå hårt när man vävde. Det smällde och dånade när mormor vävde. Lakanen syddes ihop på mitten. Hon vävde även trasmattor och virkade också.

Lage sår med maskin vid landsvägsåkern i Pukabergsmåla.

Det finns en gammal enbuske kvar, den är nog mer än 100 år gammal. Min mamma fortsatte inte att väva som min mormor gjort. Hon hade nog att göra med sitt eget hushåll och var alltid i farten. Hon bakade i ugnen nere i källaren

Minnen från Pukabergsmåla

var 14:e dag. Det var en stor bakugn. De hade mjölet uppe på vinden så fick man bära ner det till köket och slå i vatten och surdeg i det stora brödkaret man hade. Dagen efter skulle jäst slås i. Jag har nästan glömt bort det där. Och hon virkade, Oskars Hembygdsförening har fått en fin virkad duk, dokumenterad OH1182, som Hilda, min mamma, virkat. Det gick inta att vara sysslolös, vi fick lära oss virka när vi var små och fick vara med på syföreningsmöten och auktioner.

Man kan se Arvins härifrån. Vi kunde också sitta ute på trappan och se över till Pukaberg 1:6 där Per och Ingrid Karlsson bodde. De kom från Amerika. Det var ju nära även till dem. Ibland kom Per Karlsson ut och spelade grammofon. Han gjorde fina ramar. Han har gjort den stora ramen till Oskar II som finns i Oskars Hembygdsgård.

Stig Johnsson har gjort denna teckning på Per Karlsson när han sågar ved.

Min mamma dog hastigt när hon endast var 56 år gammal, hon fick hjärnblödning. Jag var ju bara 15-16 år då hon dog och fick ta över efter att min mor dött. Ibland kom min syster Lilly och hjälpte mig. Min syster Britta var yngre och ville ut och ha plats så därför blev det jag som hjälpte till hemma. Varje höst skulle det plockas lingon. De hade en stor trätunna på vinden.

Minnen från Pukabergsmåla

Karlström kom och berättade om pojken som kom springande från vindstrappan till sin mor och berättade – ”Moä moä, en ått, en ått i mosatinan, semmade semmade ö som en äv”. I en trätunna förvarades lingonsylten till nästa års skörd och där låg en råtta och simmade omkring. Man brukade lägga ett trälöck över. Pojken kunde inte säga ’r’. ”Det är en råtta i mosatinan, simmade röd som en räv”, -råttan simmade i lingonmoset. Det var roligt när Gustav Karlström berättade sina historier. Man stod och lyssnade.

De odlade själva sin säd och fick mala den i Anebo. Där fanns ju kvarn. Så de hade ”mjöl” på de här åkrarna. Brödet förvarades i källaren i ett stort träkar. Fast bröden fick stå på plåtarna ett tag innan så de kallnade. Man la lakan i botten och ställde bröden på kant och la resten av lakanet över bröden. Kanterna blev hårda och det var ju bara gott. Förr kunde man ju sitta och knapra på den goda skorpan.

På fotot från vänster:

Stig Johnsson 1:3, Verner och Ruben Franzén 1:4 i Pukabergsmåla.

Posten kom en gång om dagen. Den kom till Eskilsryd med järnvägen. Det var två som körde med hästskjuts varsin vecka, Rudolf (Petersson) på Duvmålen och Karl Elofsson. Det stannade vid Alsjöholms poststation och lämnade av post. När jag var liten var det Charlotta ”Lotta” som kom med posten. Hon gick till Alsjöholm till posten, först var det Elna och senare Elly som satt där. Hon hämtade det som skulle till Pukabergshållet till affären i Karstorp i en väska och lämnade posten där. Det berättas att senare när hon var sjuk kom det en läkare upp till henne. Han skulle ge henne en spruta. Hon blev livrädd och sprang till skogen. De gick skallgång och sedan hittade de henne död där. Det var 1937 när jag gick och läste.

Minnen från Pukabergsmåla

PostaSture, Rudolf Peterssons son, körde med bil och hämtade posten i Eskilsryd till Alsjöholm då man slutat att hämta med häst. Sista tiden kom man och cyklande med posten. Tyko Kalin var brevbärare och tog den här rundan över Pukabergsmåla, Pukabergstorp, Fixamålen och uppåt Torsjö tror jag han var.

– Här kom mjölkskjutsen och svängde ner. Den kom från Karstorp. Den utgick från Klenemåla fortsatte till Karstorp och Pukabergsmåla och vidare till mejeriet i Alsjöholm. Alltid samma körrunda. Körde in på planen där och körde upp den lilla vägen som gick till Arvins och hämtade hans mjölk samtidigt och körde ut på vägen igen. Så gick det till med samfärdsmedlen på den tiden. Då fick man skriva på en lapp om man ville ha hem smör eller annat som man behövde.

Foto Bertil Olsson: *Vid utlastningen för skummjölk, Alsjöholms mejeri slutet av 1930-talet. Ragnar Pettersson Alsjö 1:38 med häst och vagn i förgrunden och Bertil Olsson med cykel strax bakom.*

En drickabil kom hit med måltidsdricka. Den kom från Långaström där de hade bryggeri. Man köpte en 5 liters flaska. Det var ju bra service. Nu är det ju ingen service alls. Svagdricka var ju bordsdricka, utan alkohol. Man körde även omkring och sålde fisk.

Mina föräldrar hade ingen dräng utan det var ju mina bröder Lage och Herbert som hjälpte till. Man hjälpte den som behövde ha hjälp. Lage och Stig bodde ett tag i den lilla stugan när Herbert hade övertagit gården. Herbert hade mycket hjälp av sina bröder i början. Stugan stod tom när mormor hade dött. Hon var ju egentligen min styvmormor Elemina född Vidstrand. Hon var mor till Elsa på Nygård så hon var sista åren på Nygård hos sin dotter. Elsa på Nygård, som kallades "gammalmormor", kom från Skärvet. Min "rätta" mormor hette ju Anna.

Med på fotot är från vänster: *Alf Karlsson Björnasjö (son till Lilly och Hjalmar), Herbert och Eivor Johnsson med sina barn, dottern Ann-Christine, moster Viktoria, dottern Lilian, Lilly Karlsson, Lage Johnsson, sonen Veine Johnsson.*

Min morbror Axel och min moster Viktoria for till Amerika före 20 års ålder år 1905. Moster Viktoria från Florida som sitter bakom blombuketten besöker barndomshemmet i Pukabergsmåla 1949-50. Men hon tyckte inte om att gå. Hon var inte van vid det. Det var ju annorlunda i USA, där behövde de inte gå.

Trädgårdsmöblerna är tillverkade av grannen Rudolf Arvin som hade sin fabrik i en liten byggnad på sin gård.

I bakgrunden kan man se vedboden och ladugården.

Från vänster stående: Min far Gottfrid Johnsson, Axel Johnsson (konfirmand, mors bror,,), min mor Hilda Johnsson Pukabergsmåla. Sittande från vänster: min morfar Per Gustafsson med sonen Erik Gustav (död vid 10 års ålder), Elemina Gustafsson 3:e make född Vidstrand med dottern Elsa Karolina i knäet, född 1902-09-19.

PUKABERGSMÅLA, föräldragården ca 1926

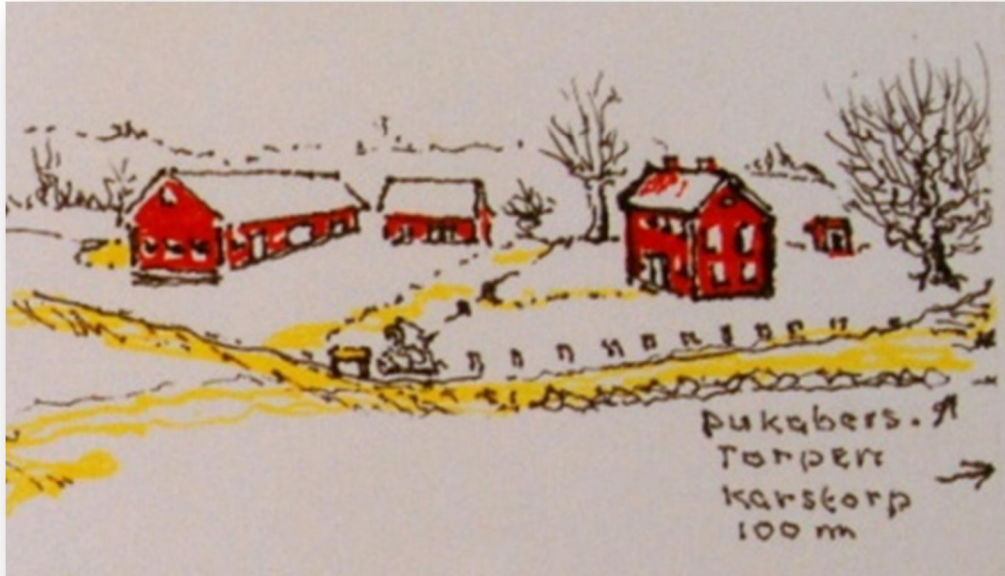

Lage f. 1911-08-28 Sittande framför	Annie f. 1907-02-10 Stående framför	Gustav f. 1908-04-16 Sittande framför far	Greta f. 1909-12-04 Stående framför	Mor Hilda f. 1883-01-23 På sitt knä	Sture f. 1913-05-08	Lilly f. 1916-08-09
Herbert f. 1918-04-06	Helge f. 1915-01-16	Gottfrid f. 1880-07-19 på sitt knä	Lizzi f. 1920-12-31	Stina f. 1923-08-08		
		Britta f. 1925-01-25 Stående bredvid				
		Stig f. 1922-04-24				

Minnen från Pukabergsmåla

Nu är vi framme vid Pukabergsmåla 1:4. Först ägde Frans och Ida Johansson gården. De hade barnen Karl, John, Martin och Gottfrid. Därefter ägde sonen Martin gården.

Nu år 2011 äger Staffan Arvegård bostadsfastigheten och Mats Gunnarsson skogsfastigheten.

Foto 2011: Jordkällaren vid vägen utanför Franzéns.

Martin och Ester Franzén ägde gården från 1923 och när jag var liten, säger Stina. De var missionsvänner och ibland när de hade någon som kom och skulle

Minnen från Pukabergsmåla

predika fick han sova över här. Martin och Ester hade barnen Ruben, Eldon och Werner och adopterade Linnea Nykvist och Ann-Margret. Ann-Margret kom från Trekanten. Hon hörde dåligt. Man fick se på munnen vad hon sa. Det var lite svårt ibland men det gick.

Martin och Ester hade varit i Amerika och äldste sonen Ruben var född där. Vi sprang ju dit och hälsade på som om vi var hemma i det huset också. En gång när jag var och hälsade på sa Ester - När jag ser på dig Stina så är du så lik din bror Gustav. Då tänker jag på Amerika och då längtar jag tillbaka. Min bror Gustav åkte 1927 till Amerika, han skickade inbjudan till bröllopet 1937. Det var ju skrivet på engelska och jag fick gå ner till Martin Franzén så han fick översätta. Man gjorde ju så på den tiden. Vi sprang ju dit ofta. Här fanns en källare den är borta nu.

När vi växte upp kallade sig Linnea för Tekla. Hon bytte namn när hon kom ut i arbetslivet. Det är samma person Linnea och Tekla. Hon växte upp som fosterflicka. Läs mer i Oskars Hembygdsförening 218/1. Hon var syster till Elisabet som drunknade tillsammans med George i Karstorp. Tekla kunde spela gitarr. Familjen Nykvist växte upp i Elvingamålen. De miste sin far Nykvist när de inte var så stora.

Ladugården var som på Stig Johnssons tavla men ingången var på sidan och det lilla garaget fanns inte. Martin Franzén lät bygga upp magasinet. Han hade ju varit i Amerika så han hade lite pengar. När dom slog gräset var dom tvungna få in det när det var torrt och att få upp det på höslindren (höskullen).

Minnen från Pukabergsmåla

Vägen går upp till hagen och sen kan man komma dit där jag bodde. När vi gick hit gick vi över vår trädgård och tvärsöver här.

Eldon var gift med Majlis. Hennes far, jag tror att han hette Axel Svensson var ofta här på möten i församlingshemmet och då spelade han fiol. Han var den äldste i Kalmar och var över 100 år.

Elin som bor i Nybro var gift med Ruben. De var ju missionsvänner. Martin Franzén spelade fiol och Tekla brukade spela piano. Det var musik och det var roligt att komma och hälsa på för det. Min bror Helge spelade fiol ibland.

Ruben Franzén läste på Hermods

Det har vuxit upp stora träd, det är askar. Den högra grindstolpen är en enda sten alltihop. Även den andra men den är inte så stor. Här var en stor brunn med handpump. De hade duktiga hästar på den tiden. Drog inte hästarna de här stenvagnarna så tog de dem på en snökälke. Då behövde de inte lyfta så tungt. De pallade väl under med någonting.

Foto: Den mäktiga högra grindstolpen.

Krusbär hade de bortåt vägen. Man stannade alltid och åt utan att fråga. Man tog för givet att man fick.

byn
Pukabersmåla 0-000
Areal ca 155 ha
3 gårdar

gårdsgräns
Målagulen

Linasta
Lena o Pina Berggrens
Karl Stuga

Pukabersmåla
1:4 ca 50 ha

Åg: Frano o Ida Johansson
barn:
Karl, John, Martin o Gottfrid

1923: Martin o Ester Fransson
barn:
Ruben Eldon o Werner
adopt: Linnea Nykvist o Ann-Magret J.
60 tal: Werner o Karin Fransen
Arrenderade o drevden i tiotal år
Bröderna Fransen
Ruben Fransen
90 tal: Staffan Arvengens bostadsföretag
93 Mats Gunnarsson skogsföretag
Gården: i höst 8-9 kor 2 grisar
o 5-6 ungnöt o 10 tal häns

Pukabersmåla
1:2 ca 50 ha

Åg: Per Gustavson o Elemina
barn: Riksten Skap 1:
Hilda, Viktoria o Axel
aktenskap 2:
Gustav o Elsa

1924 Hilda o Gottfrid Johansson
barn:
Annie, Gustav, Greta, Lage, Helge
Sture, Lilly, Herbert, Lissy, Stig,
Stina o Britta

1942 Herbert o Eivor Johansson
barn:
1990 **Weing, Lillian, Ann-Cristin o Anita**
barn: Linda, Malin o Daniel

Gården: i höst, 7-9 kor, 4-5 ungnöt
2 grisar o 10 tal häns
senare: 20 tal får m. lamm

1886 kött-trädde byns siste båtman
Frans Anderson "Målboag" torpet
märkt m. x
Berggrens stuga rev Karl B. o flyttade
till Besagöl ca år 1929

Pukabersmåla
1:2 bryt 50 ha

Åg: Karl o Sofia Johansson
"Gottfrid o Emilia"
1923 **Reudolf o Ellen Arvin**
barn:
Ingvar, Sunne, Gustav, Rune

1945 **Åg: John Andersson**
1975 **Åg: Josefson**
barn: Josefson
Boende i Lilla Stuga:
23: Karl Johansson (undantag)
senare: Karl-A. med syster Edla Gustavson
33-38: 10-12 A.K. vägarb.

Gården: 2 hästar, 8-10 kor, 5 ungnöt
4-5 får, 2 grisar o 10-12 häns

Mejeri uppfördes i Ålslätt år 1923
Mjölkken förädlades med häst avagn dagl.
Pukabergslinjen: - Klenemåla - Karlstorp
- Pukabersmåla - Pukaberg - Mejeriet
Lur o retur

Vi tackar Stina Johansson
för att hon delar med sig av sina minnen från Pukabergsmåla.

Gunvor och Jan-Erik Johansson

Stinas minnen från Pukabergsmåla finns på
Oskars Hembygdsförenings hemsida
www.hembygd.se/oskars under Oskarsboken

*Stöd hembygdsföreningens
dokumentationsarbete genom att sätta in
ett bidrag på vårt bankgiro:*

285-7498

Oskars Hembygdsförening